

Program de prevenire a abuzului față de copii

Provocările lui Dragoș

Ghid metodologic

Program de prevenire a abuzului față de copii

Provocările lui Dragoș

Ghid metodologic

Ghidul a fost dezvoltat în baza aplicației web pentru copii „Provocările lui Dragoș” și elaborat în cadrul programului „Protecția copiilor împotriva abuzului, neglijării, exploatării și traficului printr-un sistem consolidat și funcțional”, realizat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului și Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii, cu suportul Ministerului Educației și susținut de Oak Foundation, Save the Children, Reprezentanța UNICEF în Moldova.

Save the Children

Conținutul, opiniile și modul de expunere a informației nu reflectă neapărat punctul de vedere al agențiilor finanțatoare.

Ghidul a fost consultat cu un grup de învățători de la Liceul M. Eminescu, din or. Strășeni, iar propunerile lor au fost integrate. Pe această cale, le aducem mulțumiri pentru facilitatea procesului de pilotare și consultare.

Text: Iosif Moldovanu, Dumitrița Dreglea

Machetare: Nicolae Cușchevici

Chișinău 2016

C(copyright) Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului

E. Coca nr.15, Chișinău, MD-2008

Tel./Fax: (+373 22)747813, 716598, 744600

Email: ciddc@yahoo.com

Site: www.drepturilecopilului.md

Cuprins

Introducere	5
Obiectivele programului de prevenire a violenței	6
Sugestii de organizare a lecției	7
Recomandări pentru facilitarea discuțiilor	8
Ghid de discuții în baza filmelor animate	16
1. Ochelarii	16
2. Învățătoarea	19
3. Violența	22
4. Hărțuirea	25
5. Băieții agresivi	28
6. În familie	31
7. Bărbatul necunoscut	34
8. Abuzul sexual	37
9. Amicul virtual	40
Surse electronice de informare	43

Introducere

„Provocările lui Dragoș” este o metodă de prevenire a abuzului față de copii, elaborată sub forma unui joc educațional pentru copiii cu vârstă cuprinsă între 7 – 12 ani.

Metoda conține 9 filme animate scurte care scot în evidență cazuri de intimidare, tachinare, abuz fizic, emoțional, sexual față de copii. Secvențele video reprezintă situații din viața personajului principal și a semenilor săi în diverse circumstanțe sau locuri: la școală, în stradă sau acasă, atât în relație cu alți copii cât și cu adulții. Animațiile pot fi accesate pe siteul www.drepturilecopilului.md.

Jocul poate fi folosit la orele de dirigenție, educație moral-spirituală sau în cadrul altor discipline școlare pentru a contribui la formarea următoarelor și/ sau a altor competențe:

- ☑ sociale (inițierea și menținerea unei relații, rezolvarea în mod eficient a conflictelor, integrarea într-un grup);
- ☑ emoționale (recunoașterea și exprimarea emoțiilor, înțelegerea propriilor emoții și ale altora, reglarea/gestionarea emoțiilor);
- ☑ identificarea situațiilor riscante și a strategiilor de protecție în situațiile de risc;
- ☑ solicitarea ajutorului de la persoanele de încredere.

Rolul învățătorului/ moderatorului constă în ghidarea unei discuții de grup cu copiii, facilitând interacțiunea pozitivă, înțelegerea lumii interioare și a celei din jur, exprimarea gândurilor și emoțiilor în legătură cu siguranța, protecția și acceptarea tuturor copiilor în diverse contexte de viață.

Obiectivele programului de prevenire a violenței

- ◆ Încurajarea reflecțiilor copiilor asupra lor înșiși și a experienței pe care o au;
- ◆ Susținerea copiilor să identifice tipuri de violență și cum se manifestă acestea;
- ◆ Ajutor copiilor să identifice resurse interioare și exterioare, strategii de acțiune pentru depășirea situațiilor dificile de viață, în special acelor care implică violență;
- ◆ Susținerea copiilor să identifice adulții din comunitate responsabili de protecția copiilor și tinerilor, căror le pot raporta situații de abuz și la care se pot adresa pentru asistență.

Sugestii de organizare a lecției

Pentru ca copiii să se simtă în siguranță, protejați și acceptați, alegeți un spațiu liniștit, cunoscut de copii și asigurați-vă că puteți discuta cu copiii fără a fi întreruși. Este necesar ca pentru vizionarea și discuția fiecărei secvențe video să fie rezervate 30 – 45 minute.

Amenajați împreună cu elevii scaunele în formă de semicerc, fără bănci sau alte bariere în față, așa încât toți elevii să se vadă și să le creeze sentimentul de încredere și egalitate.

Pentru desfășurarea lecției aveți nevoie de următoarele materiale: proiector, discul cu jocul educațional, ecran pentru proiectare, boxe.

În procesul de pregătire a lecției, priviți filmul de pe disc și analizați ghidul de discuții care vă oferă o scurtă descriere a personajelor implicate, subiectele posibile de abordat și sugestii de întrebări pentru discuții.

Proiectați activitatea conform structurii de mai jos și adaptați conținutul și procesul în funcție de nevoile, interesele, problemele grupului cu care lucrați. Prin vizionarea și discutarea filmului, aveți posibilitatea să identificați și alte probleme/ situații cu care se confruntă grupul de copii și să le abordați în cadrul acestor activități sau separat.

Dacă nu vă simțiți confortabili în abordarea subiectelor delicate, de exemplu abuzul sexual, se recomandă să invitați un specialist/ persoană de încredere pentru copii, care ar oferi informații și ar exercita abilități de depășire a situațiilor riscante. O altă formă de susținere poate fi însoțirea copiilor în cazurile în care cineva din ei vor să iasă din sală.

Nu invitați și nu acceptați prezența altor persoane (cadre didactice, părinți, membri ai administrației etc.) pentru a asista la discuția cu copiii.

Recomandări pentru facilitarea discuțiilor

O lecție/ activitate de formare a competențelor de identificare și depășire a situațiilor de risc se recomandă să aibă o structură din 5 etape/ pași:

- I. **Introducere**
- II. **Vizionarea filmului animat**
- III. **Discuții în baza filmului**
- IV. **Analiza și identificarea celor mai sigure soluții**
- V. **Încheiere: concluzii și lecții învățate**

I. Introducere

Pregătirea copiilor pentru activitate constă într-o scurtă descriere a ceea ce veți face, precizând următoarele etape:

- ↳ Vizionarea filmului animat;
- ↳ Analiza filmului în grup;
- ↳ Identificarea celor mai constructive soluții.

Spuneți-le că pe parcursul lecției vor avea ocazia să cunoască o situație în care se află un băiat de vârsta lor pe nume Dragoș și semenii lui. Este un nume selectat aleatoriu. Împreună veți discuta problemele lui Dragoș și soluțiile pe care le-ar putea aplica. Dacă aveți în clasă/ grup un băiat care are același prenume, atunci împreună cu copiii dați un alt nume personajului principal.

Încurajați copiii să își exprime liber gândurile, să spună ce simt și în același timp să dea dovadă de respect față de ceilalți. Explicați copiilor că nu vor fi apreciați cu note la această activitate.

În timpul discuțiilor copiii ar putea oferi exemple despre situații similare prin care au trecut sau din experiența altor copii. Acest lucru se întâmplă pentru

că copiii caută răspuns la întrebările pe care le au și nu au cu cine să le discute. Ei au încredere în dumneavoastră și în mediul în care l-ați creat în clasă.

Este esențial de a **stabili anumite reguli** înainte de activitate care ar asigura încrederea, confidențialitatea și confortul psihologic al tuturor participanților în timpul dar și după activitate.

Propuneți grupului să respectați următoarele reguli:

- ▣ Când un copil vorbește – ceilalți ascultă fără a-l întrerupe;
- ▣ Toate opiniile sunt acceptate;
- ▣ Secretele rele nu le discutăm în grup, dar le putem discuta individual;
- ▣ Nu menționăm numele persoanelor care au fost/ sunt în situații similare.

Asigurați-vă că toți copiii au înțeles regulile, se simt confortabil și liberi de a exprima opinii, emoții, sugestii fără frica de a fi notați, moralizați, intimidați, etc.

Străduiți-vă să oferiți șanse egale pentru exprimare și afirmare tuturor copiilor, în special celor care sunt izolați, timizi, excluși, neglijați. La fiecare întrebare oferiți posibilitatea să vorbească altcineva, asigurându-vă că majoritatea sunt implicați în discuție. **Nu insistați să vorbească cei care nu doresc să vorbească.**

Controlați-vă propriile reacții la cele spuse de copii și evitați expresii de felul „Nu mă așteptam de la tine să spui asta”, „Nu este corect ce spui”, acceptând răspunsurile copiilor, fără a-i nota, aprecia, critica, nega.

II. Vizionarea filmului animat

Filmele pot fi privite în ordinea în care au fost aranjate pentru a trece treptat spre subiectele mai delicate precum abuzul sexual. În cazul în care credeți că există o situație care ar putea fi discutată pornind de la unul din filme, proiectați anume acel film.

Pe parcursul vizionării filmelor, copiii pot avea diferite emoții și reacții. Unii dintre ei ar putea să plângă, alții să își frece mâinile sau să-și încrucișeze picioarele, alții ar putea să își ceară voie să iasă sub diferite pretexte. Nu este cazul să vă interesați imediat de cauza reacției acelor copii. Dacă cineva din elevi a ales să iasă, rugați pe cineva din personalul școlii, sau persoana care vă ajută să moderați – să-l însoțească, asigurându-vă că copilul ieșit nu rămâne singur după ușa clasei. În cazul în care facilitați discuția împreună cu o altă persoană, decideți cine iese cu copilul și cine continuă discuția.

Unul din rolurile facilitatorului este de a observa comportamentele copiilor în timpul vizionării filmului. Țineți cont de aceste reacții în timpul discuției pentru a-i ajuta să le conștientizeze și să le exprime constructiv.

III. Discuții în baza filmului

Aceasta este cea mai importantă etapă a lecției – etapa de reflecție în baza celor privite și auzite. Ce întrebări alege un învățător și cum răspunde la acestea vor varia în funcție de grupul specific de elevi, de vârsta lor și de problema abordată. Fără această etapă, elevii vor avea impresia că au privit pur și simplu un film sau s-au jucat.

După vizionarea fiecărei secvențe, veți facilita discuția cu copiii formulând întrebări deschise astfel încât fiecare să își poată exprima gândurile și trăirile în legătură cu provocarea lui Dragoș. Acceptați toate răspunsurile lor chiar dacă vi se par nepotrivite, fără a comenta sau a da calificative de genul, „corect”, „incorect”, „bine”, „rău”, etc. Lăsați copiii să se exprime atât cât au nevoie, fără a grăbi procesul.

După descrierea fiecărui filmuleț din următorul capitol autorii vă sugerează un șir de întrebări care pot fi adresate copiilor. Întrebările nu sunt formulate într-o consecutivitate logică, de aceea este important să ghidați discuția în funcție de răspunsurile oferite de copii.

Observați comportamentul non-verbal al copiilor și empatizați pe tot parcursul activității.

Spuneți-le că înțelegeți că nu este ușor să discuți despre asemenea teme și formulați unele din întrebările care îi pot provoca să exprime propriile emoții: „Cum vă simțiți după vizionarea filmului?” sau „Cum se simte personajul principal?”. Unii copii nu sunt obișnuiți să spună ce simt din diferite motive, fie că nu știu să verbalizeze sentimentele sau le este frică de a nu fi ironizați, fie că nu au avut modele care să facă la fel.

Atunci când observați că unii copii iau în derădere prin cuvinte sau gesturi opiniile sau sentimentele colegilor, stopați imediat aceste comportamente și, dacă este cazul, - inițiați o discuție despre cum este să te simți atunci când cineva nu te înțelege. Adresați întrebări clasei de elevi/ grupului pentru a-i ajuta să înțeleagă situația creată, de exemplu: „Cum ne simțim atunci când cineva șușotește sau râde de ceea ce spui?”. O altă modalitate de a interveni este să empatizăm spunându-le: „Ești curajos că ai vorbit despre furia ta. Furia este o emoție puternică și firească pentru toți oamenii. Fiind furioși am putea răni pe cineva. Cum credeți, ce am putea face atunci când suntem nemulțumiți sau supărați din cauza reacțiilor celorlalți? Cum credeți că ar putea proceda Dragoș atunci când este furios fără să rănească pe cineva?”.

Discuțiile despre stările emoționale sunt oportunități de a dezvolta competențele emoționale ca identificarea, înțelegerea, acceptarea, exprimarea și gestionarea emoțiilor. De obicei, copiii nu cunosc denumirea exactă a emoțiilor și le exprimă cu propriile cuvinte. De exemplu: "bine" în loc de "bucuros/ bucuroasă", "rău" în loc de "trist(ă)" sau "supărat(ă)", "enervat(ă)" în loc de "furios/ furioasă", etc. Ajutați copiii să descifreze sau să clarifice cum e să te simți bine sau rău și să găsească mai multe cuvinte pentru a exprima aceste stări.

Puteți face împreună o listă de emoții, pe care să le folosească mai des în comunicare, de exemplu: bucurie, fericire, satisfacție, plăcere, entuziasm, compasiune, invidie, iritare, tristețe, simpatie, indiferență, mirare, vinovăție, umilință, mândrie, ușurare, îngrijorare, disperare, rușine, furie, supărare, ura, frica, dezgust etc. Ați putea afișa această listă de emoții folosind

și imagini care le reprezintă, astfel încât elevii să aibă acces la ea mai târziu. Lista poate fi completată împreună cu ei atunci când identificați/ discutați despre o emoție nouă.

Când cineva din copii propune drept soluții la provocările lui Dragoș acțiuni distructive, de exemplu „*l-aș lovi*”, „*aș chema pe cineva să-l batem*”, „*tu ești așa cum m-ai numit*” sau altele - sunt dovada faptului că el/ ea încă învață să facă față emoțiilor negative. Încercați să priviți acest moment ca o posibilitate a copiilor de a învăța mai multe despre lumea lor interioară și nu mai puțin important - de a gestiona emoțiile. Pentru a-i ajuta să înțeleagă că soluțiile propuse nu duc la rezolvarea problemei, discutați cu toată clasa riscurile la care ne putem expune atunci când lovim, etichetăm, îmbrâncim, etc.

Copiii vor învăța să facă diferența dintre comportamentele care le provoacă o stare de bine și cele care le provoacă disconfort, identificând astfel formele abuzului. În cazurile în care copiii au nevoie să dezvolte unele competențe, propuneți metode interactive, ca jocurile de rol, prin care ei vor putea exersa, de exemplu, abilitatea de a spune „nu” și/ sau alte abilitățile asertive.

Dacă cineva din copii relatează despre o situație de abuz care s-a întâmplat cu el/ ea sau cu altcineva cunoscut, ați putea să îi amintiți despre regula confidențialității și să îl/ o invitați să se apropie după lecție. Nu amânați discuția cu copilul pentru altă dată.

În timpul analizei soluțiilor propuse de copii, în special când ei nu sunt siguri că soluția ar duce la rezolvarea problemei, transmiteți mesaje formulate clar și pe înțelesul grupului cu care lucrați. Pentru fiecare filmuleț aveți formulate mai multe mesaje pe care le puteți găsi în acest ghid. Aceste idei ar putea servi drept concluzii, lecții învățate, gânduri transmise celor de acasă și prietenilor.

Străduiți-vă să păstrați ca subiect al discuției problema lui Dragoș pentru a evita alte dificultăți de moderare a grupului.

IV. Analiza și identificarea celor mai sigure soluții

Scopul acestei etape a activității/ lecției este de a ajuta să structureze informația/ gândurile auzite/ expuse și să identifice comportamentele sigure/ protective în situații similare.

Spuneți elevilor că Dragoș este într-o dilemă și că unele din soluțiile discutate cu ei îl pot ajuta să decidă care din ele este cea mai sigură/ sănătoasă.

Proiectați cele 3 soluții pe ecran și puneți-le în discuție. Întrebați elevii despre opțiunea aleasă și ghidați discuția spre varianta mai puțin riscantă, întrebându-i: „*Ce s-ar întâmpla dacă...?*”. Selectați opțiunea „*Verifică*” din aplicație și astfel copiii vor compara opiniile lor cu explicațiile autorilor. Asigurați-vă că copiii au epuizat toate întrebările/ îndoielile în legătură cu subiectul abordat.

Specificați că soluțiile propuse în jocul virtual sunt doar unele sugestii și mulțumiți-le pentru recomandările lor.

V. Încheiere: concluzii și lecții învățate

La finalul activității/ lecției, întrebați copiii cum se simt, cum s-au simțit pe parcursul activității așezați în semicerc, ce au învățat, ce a fost nou și util pentru ei.

Încercați să aflați ce mesaje/ idei vor transmite prietenilor, semenilor, părinților despre cele discutate. Spuneți-le că este foarte important să vorbească cu cât mai multe persoane despre ceea ce au discutat la oră. Amintiți-le că nu trebuie să ofere informații despre cine și ce a spus în timpul discuției, limitându-se doar la soluțiile constructive la „Provocările lui Dragoș”.

Asigurați-i că dumneavoastră și alte persoane de încredere (părinții, frații/ surorile mai mari, psihologul școlar, asistentul social, administrația școlii, alte cadre didactice, etc.) sunt gata în orice moment să îi asculte dacă au ceva de comunicat în legătură cu situațiile discutate în timpul activității, dar și alte cazuri. Uneori, copiii consideră că nu trebuie să

spună nimănui că un prieten sau coleg a fost/ este victima unui abuz, dacă este rugat de acesta. Spuneți copiilor că ei nu pot rezolva astfel de probleme și este nevoie de intervenția adulților. Sunt frecvente situațiile în care unul sau ambii părinți sunt plecați la muncă peste hotare. În acest sens, precizați că părinții oricum pot fi anunțați prin telefon sau alte mijloace despre ceea ce se întâmplă în viața lor.

În unele momente ale discuției, copiii se pot referi la responsabilitățile adulților și metodele aplicate de părinți în relația cu ei. Din cauza că unii părinți nu spun direct copiilor cât de importanți și iubiți sunt, ei pot avea impresia că nu sunt iubiți suficient de mult. Copiii nu înțeleg foarte bine ce se ascunde în spatele acestor comportamente ale părinților, care de fapt sunt dovezi ale dragostei față de ei. Ați putea să îi întrebați ce înțeleg ei prin comportamentele părinților când aceștia se preocupă/ întreabă dacă au mâncat la timp, dacă au ajuns acasă, au luat umbrela sau haina groasă atunci când este frig afară. Uneori nici adulții nu exprimă prin cuvinte ceea ce simt, dar putem înțelege analizând comportamentele lor.

Ați putea avea copii în clasă ai căror părinți au divorțat sau sunt în divorț. În cele mai multe cazuri, copiii consideră că ei pot repara lucrurile în familia lor, îi pot readuce pe părinți împreună, iar dacă totuși divorțează, ei cred că aceasta se întâmplă pentru că nu îi iubesc suficient de mult. Dacă copiii vorbesc despre unele comportamente distructive sau dificil de înțeles la adulți, le-ați putea spune că și adulții comit greșeli, însă copiii nu pot și nici nu sunt responsabili să le rezolve.

Dacă un copil vă relatează despre un caz de abuz sexual sau alte cazuri grave de violență și vă roagă să păstrați secretul, spuneți-i că veți face tot ce este în competența dumneavoastră pentru ca el sau alți copii să fie în siguranță, fără a-i promite că veți păstra secretul.

Unii copii nu sunt pregătiți încă să vă relateze despre experiența trăită sau să adreseze întrebări care îi preocupă. Pentru a depăși această

barieră, ați putea plasa o cutie specială în clasă, în care copiii vor lăsa mesaje anonime pentru dumneavoastră. Întrebările adresate pot fi discutate în grup, în așa fel încât toți copiii să primească informație utilă.

Anunțați copiii că sunteți dispus(ă) să continuați discuția individual cu cei care nu au reușit sau vor să spună ceva în legătură cu subiectul discutat. Observați comportamentul tuturor copiilor după activitate și în zilele următoare pentru a vă asigura că copiii continuă să respecte regulile grupului și că toți se simt confortabil psihologic.

Atunci când suspectați o situație de abuz sau copiii vă spun despre cazuri de violență, aveți obligația să completați *Fișa de sesizare* și să o expediați autorităților tutelare locale în termen de 24 de ore.

Ghid de discuții în baza filmelor animate

1. Ochelarii

Medicul i-a recomandat lui Dragoș să poarte ochelari, ca să vadă mai bine. Astăzi este prima zi când a venit cu ei la școală. Unul dintre colegi a făcut o glumă, întrebându-l de ce a venit cu „bicicleta” și a arătat cu degetul la ochelarii lui. Ceilalți colegi au început să râdă.

Personaje

Dragoș

Colegii lui Dragoș

Teme abordate

- Discriminarea și izolarea de grup
- Tachinarea și intimidarea;
- Dizabilitățile sau deficiențele senzoriale ca factori de risc de intimidare/ tachinare;
- Agresivitatea verbală în școală.
- Dorința de a fi pe placul celorlalți
- Modalități de a depăși umiliința

Întrebări sugerate pentru discuție

- Cum vă simțiți după ce ați vizionat filmul?
- Cine se află într-o situație dificilă în această secvență?
- Cum se simte Dragoș?
- În ce constă problema lui Dragoș?
- Cum au reacționat colegii când l-au văzut cu ochelari?
- Este ceva în neregulă în a purta ochelari?
- Cum se simte Dragoș când colegii îl iau în derâdere?
- Cum sunt relațiile între Dragoș și colegii săi?
- Ce ar putea să facă Dragoș?
- Cu cine ar putea să discute Dragoș despre situația creată?
- La cine ar putea apela Dragoș după ajutor?
- Ce reacții din partea colegilor l-ar face pe Dragoș să se simtă un copil ca toți ceilalți?
- Ce ați face voi dacă ați fi în locul lui Dragoș?
- Din ce motive/ în ce situații unui copil sunt luați în derâdere?
- Ce ați putea face voi/ alți colegi în asemenea situații?

Întrebări sugerate înainte de a verifica variantele de răspuns:

- Ce credeți că s-ar întâmpla dacă Dragoș:
  - a) ar ignora glumele colegilor?
  - b) l-ar lua la bătaie pe colegul său?
  - c) le-ar explica colegilor că atunci când este luat în derâdere se simte umilit, iar ochelarii îl ajută să vadă mai bine?

MESAJE PENTRU COPII

- ✓ Toți copiii merită și au dreptul să fie în siguranță și respectați.
- ✓ A tachina înseamnă a răni intenționat pe cineva, a-l face să se simtă umilit prin lovituri, împingeri, răspândirea bârfelor, numirea cu cuvinte urâte, etc.
- ✓ Nu trebuie să accepți sub nici o formă niciodată tachinarea sau umilirea. Poți spune persoanelor care te tachinează că îți

displace acest comportament și că te simți umilit, trist, jignit. Dacă comportamentele respective nu încetează, atunci anunță imediat un adult de încredere.

- ✓ Pentru a evita tachinarea, copiii ar putea ocoli locurile unde îi pot întâlni pe cei care îi umilesc.
- ✓ Părinții și alți membri ai familiei sunt persoanele care te iubesc necondiționat și sunt gata să te asculte și să îți ofere susținere în toate situațiile/ problemele cu care te confrunți.
- ✓ A povesti despre astfel de situații și a cere ajutorul persoanelor în care ai încredere (prieteni, membri ai familiei, învățători) nu este rușinos ci este o dovadă de curaj.
- ✓ Dacă îți este greu să spui cuiva despre ce ți se întâmplă, ai putea să îi scrii sau să desenezi un simbol pe o hârtie. Persoanele la care ai putea apela sunt părinții, învățătorii, prietenii, frații, surorile mai mari, etc.) Dacă persoana la care ai apelat nu te înțelege/ susține, adresează-te altcuiva.
- ✓ Încearcă să fii înconjurat de persoane cu care te simți bine și, dacă este cazul, ți-ar putea lua apărarea.
- ✓ Dacă cunoști pe cineva care este umilit, încearcă să îl ajuți, apelează la ajutorul persoanelor mai mari care sunt în preajmă, de exemplu, a învățătorilor sau a altor persoane din școală sau comunitate.
- ✓ Intră în discuții cu cât mai mulți colegi pentru a-i cunoaște mai bine și pentru a le oferi sprijinul tău amical.

2. Învățătoarea

La lecția de matematică, Ilinca s-a întors spre colegul de bancă. Peste puțin timp, Dragoș a observat că învățătoarea s-a apropiat de Ilinca, a pișcat-o de umăr și a numit-o „coțofană”. Învățătoarea procedează așa și cu alți colegi de-ai lui Dragoș. Odată și el a fost tras de ureche, pentru că nu era atent la lecție.

Personaje

Ilinca

Dragoș

Colegul de bancă

Învățătoarea

Teme abordate

- Abuzul emoțional
- Abuzul fizic în mediul școlar din partea adulților
- Metode de educație aplicate de adulți
- Rolul persoanelor semnificative din viața copiilor
- Relațiile dintre învățători și elevi

Întrebări sugerate pentru discuții

- Cum vă simțiți după ce ați vizionat filmulețul?
- Care sunt personajele care se confruntă cu o problemă?
- Ce a făcut învățătoarea?
- Ați observat vreo dificultate pentru Dragoș?
- Cum s-a simțit Dragoș când a văzut că colega sa Ilinca este tratată urât de învățătoare?
- Cum s-a simțit Ilinca atunci când a fost pișcată de învățătoare?
- Cum s-a simțit Ilinca atunci când a fost numită "coțofană,, de învățătoare?
- Care este relația dintre învățătoare și elevi?
- Cum v-ar plăcea să fie relația învățător – elev?
- Cu cine ar putea discuta Dragoș despre ce se întâmplă?
- Cum ar putea elevii să rezolve astfel de situații?
- Cine sunt persoanele de încredere la care poate apela Dragoș?
- Ce ați face voi în locul lui Dragoș?
- Ce ați face voi în locul Ilincai?
- Dacă ați avea posibilitatea să îi spuneți sau să îi scrieți acestei învățătoare, ce mesaj i-ați transmite?

Întrebări sugerate înainte de a verifica variantele de răspuns

- Ce se poate întâmpla dacă Dragoș nu va întreprinde nimic?
- Ce s-ar întâmpla dacă elevii care ajung în astfel de situații i-ar spune învățătoarei că le provoacă durere?
- Ce s-ar întâmpla dacă Dragoș sau Ilinca ar încerca să se răzbune pe învățătoare?

MESAJE PENTRU COPII

- ✓ Toți copiii indiferent de note, comportamente, stare materială sau socială, etnie, religie, au dreptul să se simtă în siguranță și protejați la școală, acasă, în stradă.
- ✓ Nu există nici un motiv pentru care adulții, inclusiv învățătorul

să aplice în relație cu copiii pișcatul, îmbrâncitul, cuvintele urâte sau alte comportamente nedorite.

- ✓ În cazul în care ai fost pedepsit de un adult într-un mod în care ți-a provocat dureri și umilință (indiferent dacă este învățător sau altcineva) sau ai văzut pe cineva care a fost în această situație apelează la părinți, la coordonatorul pentru prevenirea violenței din școala ta sau la alți angajați din instituție în care ai încredere.
- ✓ Dacă nu te simți confortabil în relația cu un învățător, nu pleca de la ore. Discută cu cineva care te-ar ajuta să găsești o modalitate de a schimba relația cu învățătorul.
- ✓ Adulții uneori greșesc. Apelează la persoanele în care ai încredere atunci când nu te simți bine în legătură cu ceea ce spune sau face un adult.
- ✓ Dacă simți că ești umilit de un învățător sau un alt adult, spune-i ce simți de la persoana I-a singular.

3. **Violența**

Dragoș a ieșit în curte să se joace. La scurt timp, a observat că Emil, unul dintre amicii lui, avea vânătăie la ochi și la mâna stângă. Când l-a întrebat ce a pățit, Emil a spus că a căzut de pe scară. Ulterior, i-a spus la ureche faptul că nu este pentru prima dată când tatăl său l-a bătut. Emil l-a rugat pe Dragoș să nu spună nimănui despre asta.

Personaje

Dragoș

Emil

Teme abordate

- Secretele bune și secretele rele
- Relațiile dintre părinți și copii
- Violența domestică
- Relațiile de prietenie

Întrebări sugerate pentru discuții

- Cum vă simțiți după vizionarea filmului?
- Cine sunt personajele din film?
- Cine se află într-o situație dificilă?
- Ce a aflat Dragoș despre ce i s-a întâmplat lui Emil?
- Cum se simte Emil?
- De ce inițial a spus Emil că a căzut de pe scară?
- Cum este relația dintre Emil și Dragoș?
- La cine ar putea apela Emil după ajutor?
- Ce fel de secret este situația relatată de Emil lui Dragoș?
- Ce s-ar întâmpla dacă Dragoș ar spune cuiva secretul lui Emil?
- Ce altceva ar putea face Dragoș?
- Cu cine Dragoș ar putea împărtăși secretul?
- Au dreptul adulții/părinții să-și bată copiii?
- Ce ar putea face Emil pentru a se simți în siguranță?
- Ce ați face voi în situația lui Emil?
- Care sunt nevoile lui Emil?

Întrebări sugerate înainte de a verifica variantele de răspuns

- Cum l-ar ajuta Dragoș pe Emil dacă va ține în secret cele relatate?
- Ce s-ar întâmpla dacă Emil sau Dragoș ar cere ajutorul unui adult în care are încredere?
- Cum ar putea fi ajutat Emil dacă ar suna la telefonul de încredere?

MESAJE PENTRU COPII

- ✓ Nu există nici un motiv pentru care un copil să fie bătut/rănit/vătămat.
- ✓ Nimeni nu are dreptul să te lovească, să te rănească, nici chiar părinții.
- ✓ Sunt în jurul tău persoane care te pot ajuta să te simți în siguranță acasă, la școală și în alte locuri. Spune-le oricând ai nevoie de ajutorul lor.

- ✓ Solicită ajutor în cazurile în care durerea este provocată și de persoanele dragi ție.
- ✓ Copiii nu sunt vinovați pentru problemele familiei și este responsabilitatea adulților să le rezolve.
- ✓ Dacă există un adult care te-ar putea răni, încearcă să eviți contactul direct cu el atunci când crezi sau simți că ar fi în stare să te lovească.
- ✓ Asigură-te că este cineva în preajmă care te-ar putea proteja de persoanele care ți-ar putea provoca dureri fizice.

4. Hărțuirea

După lecții, Dragoș a observat câțiva băieți care tachinau o fată. Ea era stresată și nu știa cum să se apere de ei.

Personaje

Dragoș

Câțiva băieți

O fată

Teme abordate

- Pericole în stradă
- Locuri sigure și nesigure
- Suport pentru persoanele/colegi în situații de risc
- Riscurile în implicarea directă în cazurile de hărțuire în stradă

Întrebări sugerate pentru discuții

- Cine se află într-o situație dificilă?
- Ce fac băieții?
- Ce înțelegeți prin "a tachina"?
- Ce acțiuni pot fi considerate ca tachinare? Cum se simte fata?
- Ce ați face voi dacă ați fi în locul fetei?
- Ce ar putea să facă fata în timp ce băieții încearcă să o intimideze?
- Cum se simte Dragoș atunci când vede că fata este tachinată de băieți?
- Ce s-ar întâmpla dacă Dragoș s-ar implica direct?
- Ce ar putea să zică sau să facă Dragoș pentru a o ajuta pe fată?
- La cine ar putea apela Dragoș și fata după ajutor?
- Ce ați face voi dacă ați fi într-o situație similară cu cea a lui Dragoș?
- La cine puteți apela după ajutor?
- Ce comportamente din care le vedeți la școală, în stradă le putem considera ca tachinare?
- Ce comportamente ar demonstra respect față de ceilalți?

Întrebări sugerate înainte de a verifica variantele de răspuns

- Ce s-ar întâmpla dacă Dragoș:
  - a) *s-ar apropia de băieți să le spună să lase fata în pace?*
  - b) *s-ar îndepărta?*
  - c) *ar cere ajutorul unui adult?*

MESAJE PENTRU COPII

- ✓ În cazurile în care ești martor la situații de tachinare cu implicarea unor copii mai mari decât tine și mai mulți la număr, există riscul să devii și tu victimă. În aceste situații cere ajutor imediat din partea unui adult din apropiere.
- ✓ Expresiile verbale, gesturile sau acțiunile (de exemplu: suieratul, urmărirea, îmbrâncirea, punerea piedicii, blocarea trecerii cuiva,

bârfitul, privirea disprețuitoare, etc.) care provoacă disconfort altei persoane (tristețe, nesiguranță, confuzie, furie, etc.) sunt considerate ca tachinare sau hărțuire.

- ✓ Dacă tu sau altcineva este tachinat, apelează la un adult care te va asculta și te poate ajuta.
- ✓ Hărțuirea îi afectează pe toți. Fiecare este responsabil în crearea unui mediu protector pentru ceilalți.
- ✓ Atunci când te deranjează ceva în privirea, gesturile, cuvintele cuiva în adresa ta, găsește un moment potrivit pentru a-i spune de la persoana I-a singular, ce anume te deranjează și negociați niște reguli de comunicare între voi.
- ✓ Toți copiii au dreptul să fie auziți și să se țină cont de părerea lor.
- ✓ Regulile grupului de prieteni, clasei, școlii, a familiei sunt importante pentru confortul psihologic și fizic al tuturor. Încercați să discutați regulile grupului din care faci parte pentru ca să te simți în siguranță, protejat și respectat.
- ✓ Toți oamenii, indiferent de vârstă, etnie, capacități, stare de sănătate, sau alte diferențe, sunt obligați să respecte normele sociale.

5. Băieții agresivi

În drum spre casă, Dragoș se întâlnește cu doi băieți din clasele mai mari. El știe că, anterior, aceștia au luat banii de buzunar și pachetele cu mâncare de la alți copii. Băieții îl strigă și-l întrebă dacă are ceva bani la el.

Personaje

Dragoș
Doi băieți

Teme abordate

- Hărțuirea în stradă
- Intimidarea
- Manipularea și șantajul
- Agresivitatea fizică și emoțională între copii
- Secretele bune și secretele rele
- Competența de a refuza

Întrebări sugerate pentru discuții

- Cine se află într-o situație dificilă?
- Care sunt problemele cu care se confruntă Dragoș?
- Ce au cerut băieții de la Dragoș?
- Cum se simte Dragoș?
- Ce ar putea să facă Dragoș în această situație?
- Ce drepturi ale copilului încalcă băieții?
- La ce riscuri se expune Dragoș dându-le bani de buzunar?
- Cum ar putea Dragoș să evite astfel de situații pe viitor?
- La cine ar putea apela Dragoș?
- Ce ați face voi în locul lui Dragoș?
- Ce situații similare de intimidare cunoașteți?
- La ce persoane ați putea apela voi pentru a rezolva astfel de probleme?

Întrebări sugerate înainte de a verifica variantele de răspuns

- Ce s-ar întâmpla dacă Dragoș:
  - a) *ar intra în discuție cu băieții și le-ar răspunde agresiv pentru a scăpa de ei?*
  - b) *le-ar spune că nu le dă banii?*
  - c) *le-ar da banii și nu ar spune nimănui despre cele întâmplate?*

MESAJE PENTRU COPII

- ✓ Hărțuirea poate cauza multă suferință, de aceea este important să vorbești despre ce ți se întâmplă cu cineva în care ai încredere. Acea persoană te poate asculta, înțelege și ajuta să găsești soluții pentru problema ta.
- ✓ Nu ești vinovat pentru ceea ce ți se întâmplă (îți sunt luați bani de buzunar, ești impus să faci lucruri care te fac să te simți umilit, etc.). Chiar dacă îți este frică și te simți amenințat, discută cu cineva care crezi că te poate ajuta.
- ✓ Atunci când cineva îți cere sau îți ia cu forța lucrurile tale, spune

un „nu” hotărât, privind în ochi persoana cu care discuți, și refuză să dai lucrurile personale.

- ✓ Dacă cineva te tachinează în drum spre casă, evită să mai mergi pe același drum și încearcă să fii alături/însoțit(ă) de alte persoane.
- ✓ Dacă ești urmărit(ă), fugi și strigă după ajutorul celor din preajmă. Cel care te urmărește se va speria că poate fi prins și va fugi.
- ✓ Hărțuirea nu trebuie păstrată în secret. Este o încălcare a drepturilor copilului și trebuie stopată. Există soluții și în situații de hărțuire.
- ✓ Păstrează o agendă unde poți înregistra tot ce ți se întâmplă, cine te tachinează și cu cine ai vorbit despre asta. Dacă tachinarea se repetă chiar și după ce ai vorbit cu un adult, anunță-l încă o dată despre aceasta. Ai putea cere ajutorul și altor persoane de încredere până când reușești să schimbi lucrurile.

6. În familie

Când a intrat în casă, Dragoș a auzit cum mama o certa pe sora lui mai mică, pentru că nu are note la fel de înalte ca prietena ei.

Personaje

Dragoș

Sora lui mai mică

Mama lui Dragoș

Teme abordare

- Calități și puncte slabe
- Importanța reușitei școlare
- Rivalitatea fraternală

Întrebări sugerate pentru discuții

- Cine sunt personajele din film?
- Ce a auzit Dragoș când a venit acasă?
- Ce a simțit Dragoș când a auzit că mama o ceartă pe sora lui?

- Cum credeți că se simte sora lui Dragoș atunci când este comparată cu altcineva?
- Ce i-ar putea spune ea mamei atunci când este comparată cu prietena ei?
- Ce fel de note așteaptă mama lui Dragoș de la fiica ei?
- Este posibil ca toți copiii să aibă note maxime la toate disciplinele?
- Ce fel de ajutor ar avea nevoie sora lui Dragoș și de la cine?
- Ce ar fi vrut să facă Dragoș în acel moment?
- Cum ar putea Dragoș interveni în discuția tensionată a mamei cu sora lui?
- Ce mesaj ar dori să transmită Dragoș mamei sale?
- Ce cuvinte de încurajare ați putea adresa surorii dacă ați fi în locul lui Dragoș?
- Cu cine ar putea discuta Dragoș despre cele întâmplate?
- Ce ați putea face voi atunci când adulții vă compară cu frații, surorile, prietenii, colegii, etc.?

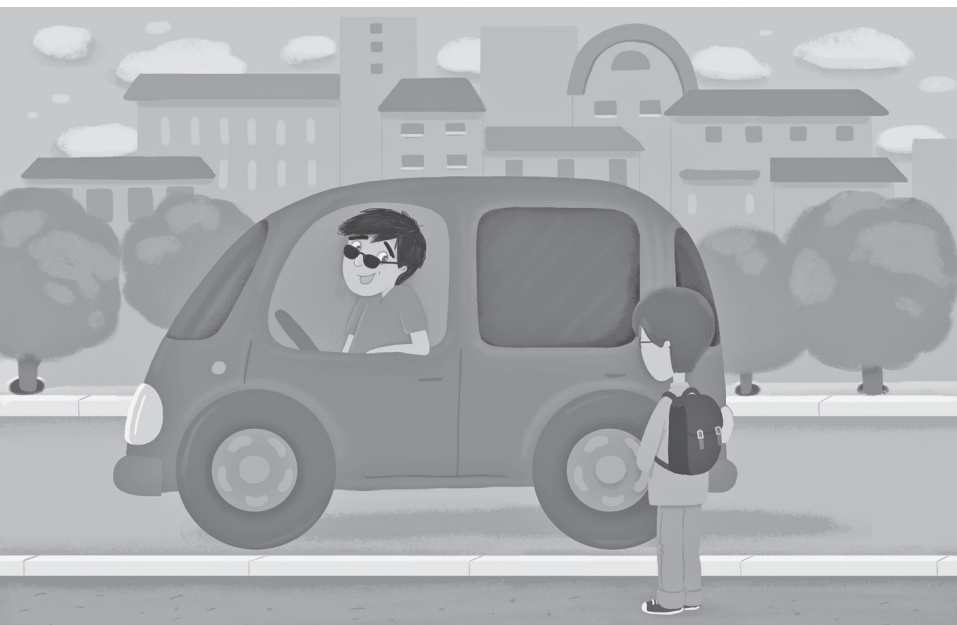
Întrebări sugerate înainte de a verifica variantele de răspuns

- Ce s-ar întâmpla dacă Dragoș:
  - a) *i-ar spune mamei că se simte trist când sora lui este comparată cu altcineva?*
  - b) *s-ar apropia de sora lui și i-ar spune că o poate ajuta la pregătirea temelor?*
  - c) *i-ar spune surorii că mama are dreptate, iar lecțiile sunt mai importante decât jocurile cu prietenele?*

MESAJE PENTRU COPII

- ✓ Toți copiii merită să fie iubiți așa cum sunt, indiferent de reușita școlară, comportamente, locuri la concursuri, capacități, etc.
- ✓ Fiecare persoană are capacități diferite, inclusiv de învățare, calități și puncte slabe, ceea ce înseamnă că nu poți fi comparat cu altcineva.

- ✓ Uneori părinții îi ceartă pe copii din dorința de a-i face să atingă cele mai mari succese, însă aceasta îi face pe copii să se simtă neputincioși. Dacă aceasta se întâmplă și în cazul tău, spune-le părinților tăi că ai nevoie de încurajare, de ajutorul lor pentru a face lucrurile mai bine și că ai nevoie ca ei să creadă în forțele tale.
- ✓ Atunci când ești comparat(ă) cu alți copii spune părinților că te simți slab și neajutorat.
- ✓ Copiii se pot încuraja reciproc prin vorbe, suport în pregătirea temelor, petrecerea timpului liber împreună, practicarea unui sport/hobby.
- ✓ Notele sunt importante pentru a ști nivelul tău de cunoștințe. Ceea ce apreciază adulții este efortul pe care îl depui în timpul învățării.

7. Bărbatul necunoscut

Dragoș așteaptă în stație autobuzul pentru a merge acasă. În fața lui frânează o mașină. Un bărbat necunoscut îi face semn să urce, spunând că este un prieten de-al părinților lui și poate să-l ducă acasă cu mașina.

Personaje

Dragoș
Un bărbat
necunoscut

Teme abordate

- Riscurile în comunicarea cu persoanele necunoscute
- Manipularea din partea abuzatorilor
- Comportamente pentru menținerea siguranței

Întrebări sugerate pentru discuții

- În ce situație este Dragoș?
- Ce modalități de manipulare folosesc străinii pentru a se apropia de copii?
- Ce emoții are Dragoș în discuția cu persoana necunoscută?
- Care sunt riscurile la care este expus Dragoș?
- Ce s-ar întâmpla dacă Dragoș ar accepta să se urce în mașină?
- Ce ar putea face Dragoș pentru a rămâne în siguranță?
- La cine ar putea apela Dragoș?
- Ce ar putea face Dragoș pe viitor pentru a evita astfel de situații riscante?
- Ce ați face voi în locul lui Dragoș?
- Ce altfel de situații similare și riscante pot avea loc în stradă?
- Cum puteți să vă convingeți că sunteți în siguranță în stradă?
- Ce ați face dacă ați vedea că un coleg sau prieten a urcat în mașina unei persoane străine?

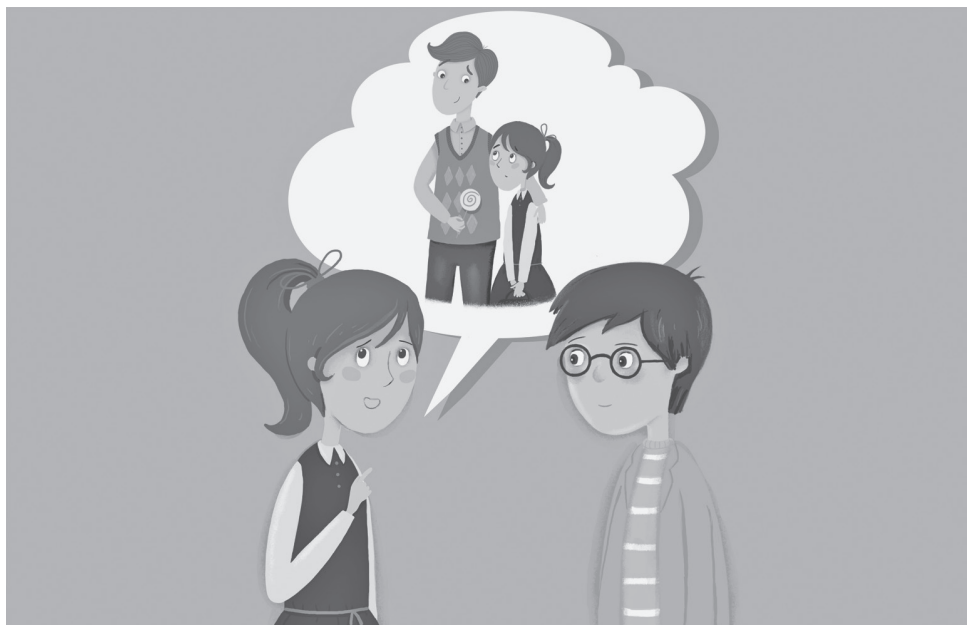
Întrebări sugerate înainte de a verifica variantele de răspuns

- Ce s-ar întâmpla dacă Dragoș:
  - a) *ar accepta propunerea bărbatului, ca să ajungă mai repede acasă?*
  - b) *ar refuza spunându-i că nu vorbește cu oameni necunoscuți?*
  - c) *ar suna pe cineva din părinți sau bunei să le spună ce s-a întâmplat?*

MESAJE PENTRU COPII

- ✓ Pentru a evita orice risc nu intrăm în discuții cu persoane străine sub nici un pretext.
- ✓ Un străin sau un abuzator arată ca orice altă persoană, poate fi femeie sau bărbat, de obicei mai mare ca vârstă decât tine. El/ ea poate folosi diferite modalități pentru a manipula copiii, indiferent de vârsta copilului și dacă este fată sau băiat.

- ✓ Potențialul abuzator ar putea să îți spună că a pierdut câinele și are nevoie de ajutorul tău, să întrebe cum poate ajunge undeva, să-ți propună dulciuri sau alte bunuri dacă mergi cu el să-ți arate animalul tău preferat, sau poate chiar să te amenințe că va face vreun rău unei persoane dragi, dacă nu accepți ceea ce îți propune. Dacă ți se spune astfel de lucruri sau altceva asemănător, ia-o la fugă și strigă după ajutor.
- ✓ Asigură-te că ai minim 3 numere de telefoane ale persoanelor de încredere care te pot ajuta imediat ce ai nevoie.
- ✓ Dacă te-ai rătăcit undeva, nu accepta ajutorul oricui pentru a-ți căuta părinții. Apelează la ajutorul unui polițist sau sună la una din cele trei persoane de încredere dacă ai un telefon la îndemână.
- ✓ Nu oferi informații personale persoanelor necunoscute.
- ✓ Persoanele care au dreptul să îți verifice starea sănătății o pot face doar cu acordul și în prezența părinților, și în instituțiile medicale sau în școală.
- ✓ Stabilește cu părinții tăi un cod de comunicare și numai în cazul în care acesta corespunde poți continua discuția. De exemplu, un cuvânt sau un număr convenit împreună care va fi schimbat periodic și îl veți cunoaște doar voi.
- ✓ Întotdeauna spune părinților unde te pot găsi. Poți lăsa adresa pentru a te asigura că vor ști unde să te caute.
- ✓ Unii abuzatori pot fi chiar persoane pe care le cunoști sau le-ai mai văzut undeva. Nu accepta sub nici o formă propunerile din partea acestei persoane până când nu discuți cu părinții care pot să confirme ceea ce spune persoana necunoscută. Dacă nu ai posibilitatea să verifici la moment, atunci evită discuția și îndepărtează-te.

8. Abuzul sexual

Irina, o colegă de clasă, i-a spus că vecinul lor o cheamă deseori în oșpeție și o servește cu dulciuri. În una din zile, acesta i-a propus fetei să privească imagini cu oameni goi. Altă dată, vecinul a strâns-o în brațe și i-a băgat mâna sub haină. Ea s-a simțit rușinată și vinovată.

Personaje

Irina

Dragoș

Vecinul

Teme abordate

- Abuzul sexual
- Atingerile indecente
- Secretele bune și secretele rele
- Sentimentele de rușine și vinovăție

Întrebări sugerate pentru discuții

- Cine sunt personajele din film?
- Ce i-a spus Irina lui Dragoș?
- Cum este atrasă/manipulată Irina pentru a-și vizita vecinul?
- Cum s-a simțit Irina când vecinul i-a propus să privească imagini cu oameni goi?
- Ce ar fi putut să facă Irina în această situație?
- De ce Irina nu a apelat la un adult?
- Cum s-a simțit Irina când vecinul a strâns-o în brațe și i-a băgat mâna sub haină?
- Ar avea motive de ce să se simtă Irina vinovată?
- Ce ar fi putut să facă Irina în această situație?
- Care sunt părțile intime ale corpului?
- Cine are dreptul să atingă părțile intime ale corpului?
- Ce fel de atingeri sunt inadmisibile din partea altor persoane?
- Cum deosebim atingerile care ne fac să ne simțim bine de atingerile care ne creează disconfort?
- La cine ar putea apela Irina?
- Cum ar putea să o ajute Dragoș?
- La cine ar trebui să apeleze Dragoș?
- Ce ați face voi în locul lui Dragoș?
- Ceea ce i s-a întâmplat Irinei cu vecinul său, este un secret bun sau rău?
- Cum deosebim secretele bune de secretele rele?
- Ce facem cu secretele rele?

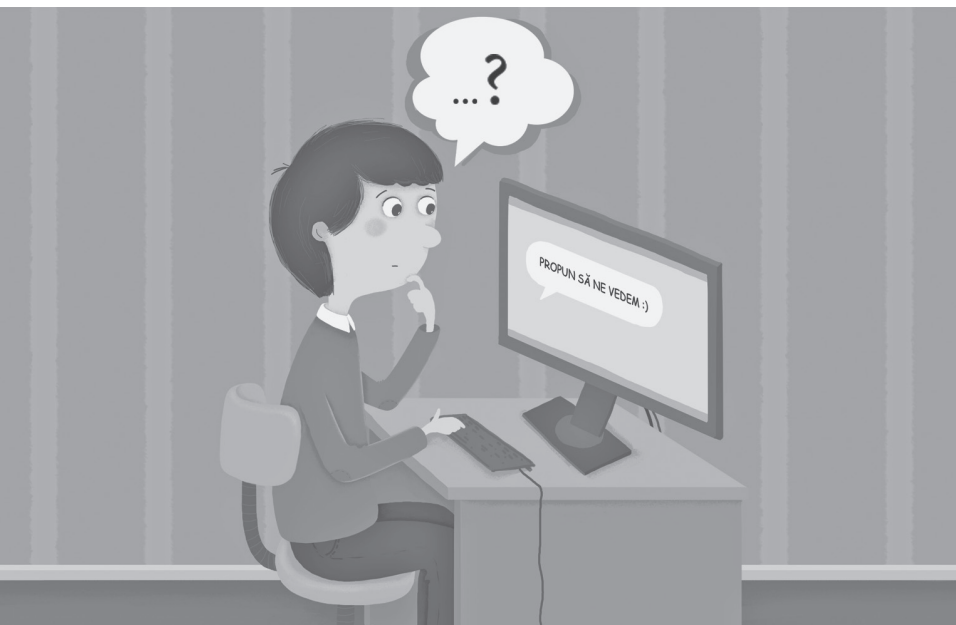
Întrebări sugerate înainte de a verifica variantele de răspuns

- Ce s-ar întâmpla dacă Dragoș:
  - a) ar spune colegii că este un secret rău și ar trebui să vorbească cu părinții despre cele întâmplate?
  - b) ar spune părinților lui despre cele povestite de colegă?
  - c) ar ține în secret cele relatate?

MESAJE PENTRU COPII

- ✓ Părțile intime ale corpului sunt cele care sunt acoperite de lenjeria de corp și alte haine.
- ✓ La părțile intime ale corpului ai acces doar tu și medicii care te pot examina cu acordul părinților.
- ✓ Atingerile sau alte acțiuni care sunt făcute în scop medical sau de protecție nu sunt secrete. Dacă aceste examinări medicale te-au făcut să te simți vinovat, rușinat, umilit spune unei persoane de încredere chiar dacă ți s-a cerut să păstrezi asta în secret.
- ✓ Nimeni nu are dreptul să atingă părțile tale intime sau să îți ceară să atingi părțile intime ale corpului altcuiva. Dacă ți s-a întâmplat acest lucru, anunță imediat un adult de încredere. Orice acțiune din partea cuiva (demonstrarea unor imagini/filme cu persoane dezbrăcate/pentru adulți, atingeri neplăcute, etc.) care te face să te simți vinovat(ă) sau rușinat(ă) trebuie împărtășite imediat cu persoanele în care ai încredere.
- ✓ Adulții din preajma ta sunt gata să asculte despre situația care îți provoacă gânduri și sentimente neplăcute, indiferent de când a avut loc. Apropie-te și spune-le că ai ceva important să le spui.
- ✓ Chiar dacă trăiești sentimente de rușine și vinovăție, nu e vina ta dacă ai fost sau ești victima unui abuz sexual.
- ✓ Spune un „Nu” hotărât și părăsește locul atunci când cineva îți propune să faci lucruri urâte sau care te fac să te simți rușinat. Apropie-te urgent de un adult și spune-i că ai nevoie de ajutor, chiar dacă este nevoie să îl întrerupi dintr-o discuție sau activitate importantă.
- ✓ Abuzul sexual este pedepsit prin lege. Abuzatorul trebuie denunțat la poliție.

9. Amicul virtual

Timp de circa două săptămâni, un verișor de-al lui Dragoș, comunică prin intermediul internetului cu cineva din altă localitate. În una din zile, acesta i-a propus să se întâlnească la marginea localității, ca să se cunoască mai bine. Verișorul se gândește dacă să accepte sau nu invitația amicului virtual.

Personaje

Dragoș

Verișorul lui Dragoș

Amicul virtual

Teme abordate

- Prietenia reală și cea virtuală
- Riscurile în comunicarea pe internet
- Comportamente pentru menținerea siguranței online

Întrebări sugerate pentru discuții

- Cine sunt personajele din film?
- Ce a aflat Dragoș despre verișorul lui?
- Cu cine comunica de câteva săptămâni verișorul lui Dragoș?
- Cum se simte verișorul lui Dragoș comunicând pe internet?
- Care este diferența dintre o comunicare față în față și una pe internet?
- De ce verișorul lui Dragoș preferă să-și facă prieteni pe internet?
- Care sunt riscurile la care se expune verișorul lui Dragoș?
- Cum ar putea să se asigure verișorul lui Dragoș că este în siguranță?
- Ce ar putea să facă Dragoș?
- Ce i-ați spune verișorului dacă ați fi în locul lui Dragoș?
- Ce măsuri de siguranță ați întreprinde înainte de a face cunoștință cu o persoană pe internet?

Întrebări sugerate înainte de a verifica variantele de răspuns

- Ce s-ar întâmpla dacă Dragoș:
  - a) *l-ar încuraja pe verișorul lui să meargă la întâlnire, pentru că este minunat să cunoști oameni noi?*
  - b) *l-ar întreba dacă a reușit să înțeleagă cine este această persoană?*
  - c) *i-ar spune să anunțe imediat părinții despre această întâlnire?*

MESAJE PENTRU COPII

- ✓ Este bine să cunoști persoane noi, însă înainte de a o face află cât mai multe informații despre acea persoană pentru a te asigura că nu prezintă nici un pericol pentru tine și familia ta.
- ✓ Este foarte ușor să te dai drept altă persoană pe rețelele de socializare. Asigură-te că persoanele cu care comunic online sunt persoane pe care le cunoști în realitate. Informații despre tine și familia ta, inclusiv poze, pot fi împărtășite doar cu persoanele

din cercul apropiat de prieteni. Sunt persoane care le-ar putea folosi cu rele intenții.

- ✓ Înainte de accepta să te întâlnești cu cineva este important să anunți părinții, chiar dacă este vorba despre cineva pe care îl cunoști. Nu uita să le spui părinților unde te pot găsi.
- ✓ Dacă ai decis să te întâlnești cu persoana mai puțin cunoscută, alege un loc public unde poți apela la cineva pentru ajutor dacă va fi nevoie. Refuză categoric invitațiile în locurile izolate și mai puțin populate.
- ✓ Dacă decizi să te întâlnești cu cineva pe care nu îl cunoști prea bine sau deloc, ai putea să rogi pe cineva să te însoțească. Dacă nu reușești - amână întâlnirea.
- ✓ Nu oferi persoanelor necunoscute informații personale ca: adresa, numărul de telefon și alte date personale despre tine sau apropiatii tăi, doar dacă acest lucru este făcut cu acordul părinților tăi.
- ✓ Dacă știi despre un coleg sau prieten că urmează să se întâlnească cu persoane pe care nu le prea cunoaște - anunță imediat un adult de încredere.
- ✓ O prietenie adevărată se naște din comunicarea reală și nu din cea virtuală.

Surse electronice de informare:

www.drepturilecopilului.md

www.cnpac.org.md

www.siguronline.md

www.sigur.info

www.sigurpenet.ro

www.salvaticopiii.ro

www.cdf.md

